

छात्राणां वाक्कौशलवर्धनाय प्रवृत्ता वाग्वर्धिनीपरिषत्

प्रतिवर्षमिव अस्मिन्नपि वर्षे छात्राणां वाक्कौशलवर्धनाय विश्वविद्यालये वाग्वर्धिनीपरिषदः सत्राणि प्रतिगुरुवासरमायोजितानि। प्रत्येकं सत्राय कश्चित् शास्त्रीयः विषयः पूर्वमेव निश्चीयते स्म। सर्वेऽपि छात्रवक्ताः तस्यैव विषयस्य विविधानि मुखानि मण्डयन्ति स्म। विषयानुगुणं तत्तच्छास्त्रे निपुणाः प्राध्यापकाः एकैकस्य सत्रस्य आध्यक्ष्यमवहन्। वाग्वर्धिनीपरिषदः २०१८-१९तमस्य शैक्षिकवर्षस्य अन्तिमं सत्रं मार्चमासस्य पञ्चविंशे दिने सम्पन्नम्। प्रो. देवेन्द्रनाथ पाण्डेयः सत्रस्यास्य आध्यक्ष्यमवहत्। सत्रेऽस्मिन् आवर्षम् उत्कृष्टभाषणानि कृतवद्भ्यः दशभ्यः छात्रेभ्यः प्रशस्तिपत्राणि वितीर्णानि। शास्त्रतृतीयवर्षे अधीयानः छात्रः केशवकुमारपाण्डेयः परिषदा सर्वोत्कृष्टछात्रप्रशस्तिं प्राप्नोत्। अस्मिन् वर्षे डॉ. बी. उमामहेश्वरी परिषदः अध्यक्षा, डॉ. दीपेश कतिरा, डॉ. शत्रुघ्न पाणिग्राही च संयोजकौ आस्ताम्।

विश्वविद्यालय-प्रचारप्रसाराभियानम्

संस्कृतभाषा-साहित्य-दर्शनादीनां गभीराध्ययनाय गुजरातसर्वकारेण प्रतिष्ठापितेन श्रीसोमनाथसंस्कृतविश्वविद्यालयेन अत्यधिकाः संस्कृतजिज्ञासवः छात्राः लाभान्विताः स्युः इति धिया विश्वविद्यालयस्य प्राध्यापकैः छात्रसम्पर्काभियानमनुष्ठितम्। प्रो. अर्चना दुबे, प्रो. महेन्द्र दवे, डॉ. डी. एम. मोकरिया, डॉ. पङ्कज रावल, डॉ. दीपेश कतिरा च विश्वविद्यालयस्य प्रचारसाहित्यं नीत्वा जूनागढ-गीरसोमनाथ-जनपदयोः विभिन्नान् महाविद्यालयान् गत्वा छात्रैः सह अमिलन्। विश्वविद्यालये उपलब्धायाः संस्कृताध्ययनव्यवस्थाविषये उक्त्वा विश्वविद्यालये प्रचाल्यमानानां विभिन्नाभ्यासक्रमाणां विषये अवदन्। किञ्च संस्कृताध्ययनेन उद्योगावसराः कथं लभ्येरन् इत्यादिविषयेषु छात्रान् अबोधयन्। एतेन नैके छात्राः विश्वविद्यालयविषये ज्ञातवन्तः, अत्र अध्येतुं च ऐच्छन्।

श्रीसोमनाथसंस्कृतविश्वविद्यालयेन 'संस्कृतवाङ्मये नगरसंरचना' इति विषयमाश्रित्य समायोजिता राष्ट्रिया सङ्गोष्ठी

विद्वत्परिषत्-संस्कृतभारती-गुजरातम्, सरदारपटेलविश्वविद्यालय-वल्लभविद्यानगर, श्रीसोमनाथसंस्कृतविश्वविद्यालयः वेरावलं चेति तिसृभिः संस्थाभिः सम्भूय 'संस्कृतवाङ्मये नगररचना' इति विषयमाश्रित्य सङ्गोष्ठी समायोजिता। सङ्गोष्ठीयं ६-७ मार्च २०१९ दिनयोः सरदारपटेलविश्वविद्यालयस्य एम. पी. पटेल सभागृहे सम्पन्ना।

संस्कृतसाहित्ये वास्तुशास्त्रसम्बद्धेषु मानसार-मयमत-समराङ्गणसूत्रधारादिषु ग्रन्थेषु नगररचनाविषये बहुविधा चर्चा समुपलभ्यते। वैदिकसाहित्ये संस्कृतकाव्यनाटकादिषु च नैकेषां नगराणां वर्णनानि उपलभ्यन्ते। धोलावीरा-लोथल-द्वारकादीनि प्राचीननगराणि उत्खननद्वारापि सम्प्राप्तानि सन्ति। उज्जैनी-अयोध्या-काशी-आदीनि पुरा संस्थापितानि नगराणि अद्यावधि वर्तमानानि सन्ति। सम्प्रति भारतसर्वकारद्वारा 'स्मार्ट-सिटी' निर्माण-सन्दर्भे नगररचनाविषयकविचारा हेया उपादेया वा इति विमर्शाय इयं सङ्गोष्ठी समायोजिता।

अस्याः सङ्गोष्ठ्याः उद्घाटनावसरे श्रीसोमनाथसंस्कृतविश्वविद्यालयस्य मान्याः कुलपतयः प्रो. गोपबन्धुमिश्र-महोदयाः समुपस्थाय अयोध्यानगर्याः उदाहरणमुपास्थापयन्। तैः उक्तं यद् आधुनिकनगरेषु भव्यतया सह दिव्यता अपि भवेत्। बी. ए. पी. एस. स्वामिनारायणसंस्थायाः महामहोपाध्यायैः भद्रेशदासस्वामिभिः आशीर्वचनानि वदद्भिः नगरस्य लक्षणं लक्ष्यं च उपस्थाप्य काशी काचित् स्वयंसिद्धा नगरी वर्तते इति उक्तम्। सरदारपटेलविश्वविद्यालयस्य कुलपतिभिः प्रो. शिरीष कुलकर्णी महोदयैः धोलावीरानगरस्य उदाहरणमुक्त्वा तत्रत्यनागरिकाणां जीवनस्य विषये उक्तम्। नागपुरस्थायाः वी. एन. आय. टी. इत्याख्यसंस्थायाः आचार्येण प्रो. अशोक सदाशिव नेने महोदयेन सरस्वतातिथित्वेन उपस्थाप्य महर्षेः भृगोः शिल्पसंहिता, मत्स्यपुराणम् इत्यादिग्रन्थानाम् उल्लेखं कृत्वा नगररचनाविषयकानुसन्धानस्य विषये सूचितम्। कार्यक्रमान्ते श्रीसोमनाथसंस्कृतविश्वविद्यालयस्य कुलसचिवेन डॉ. दशरथ जादव महोदयेन कृतज्ञताज्ञापनं कृतम्। समग्रस्यापि अस्य कार्यक्रमस्य सञ्चालनं संस्कृतभारत्या कार्यकर्त्रा डॉ. ललित पटेल महोदयेन कृतम्।

दिनद्वयं निष्णातैः अनुसन्धातृभिः स्वीयाः विद्वत्तापूर्णाः प्रस्तुतयः कृताः। अधिकांशाः प्रस्तुतयः दृक्श्राव्यमाध्यमैः जाताः। प्रस्तुत्यन्ते श्रोतृभिः सह प्रश्नोत्तराणि अपि जातानि। प्रो. अशोक सदाशिव नेने महोदयेन शिल्प-स्थापत्य-नगररचनाविषयकाणां नैकेषां ग्रन्थानाम् अवलोकनेन यानि तथ्यानि संगृहीतानि तानि सान्द्रमुदिकामध्ये संस्थाप्य प्रतिभागिभ्यः वितीर्णानि। सङ्गोष्ठ्याः अस्याः अङ्गतया अष्टसु सत्रेषु दशभिः वक्तृभिः दशभिश्च सत्राध्यक्षैः नगरसंरचनासम्बन्धिनां विभिन्नानां विषयाणामुपस्थापनं कृतम्। आहत्य २१८ प्रतिभागिभिः अस्यां संगोष्ठ्यां भागः ऊढः।

षष्ठे दिनाङ्के सायं ८:०० तः ९:०० वादनं यावत् संस्कृतभाषया सांस्कृतिककार्यक्रमः आयोजितः आसीत्। कार्यक्रमेऽस्मिन् श्रीसोमनाथसंस्कृत-विश्वविद्यालयस्य विद्यार्थिभिः, संस्कृतभारत्या कार्यकर्तृभिः, सरदारपटेल-विश्वविद्यालयस्य अनुसन्धातृविभागस्य विद्यार्थिभिः च संस्कृतेन रञ्जकाः कार्यक्रमाः प्रस्तुताः। सप्तमे दिनाङ्के सायं ४:४५ वादनतः ६:०० वादनं यावत् अस्याः सङ्गोष्ठ्याः सम्पूर्तिकार्यक्रमः आयोजितः आसीत्। राष्ट्रपतिपुरस्कारेण सम्मानितः विद्वान् डॉ. गौतम पटेल महोदयः कार्यक्रमेऽस्मिन् सारस्वतातिथित्वेन समुपस्थाय अहमदाबादनगरस्य वैशिष्ट्यानि समुपस्थापयत्। राष्ट्रपतिपुरस्कारेण सम्मानितः महर्षिपाणिनि संस्कृत एवं वैदिक विश्वविद्यालयस्य कुलपतयैः प्रो. मिथिलाप्रसादत्रिपाठिमहाभागैः 'नगररचनासन्दर्भे दिशः, स्थापत्यानि, निवासव्यवस्था च' इति विषये स्वीयविचाराः समुपस्थापिताः। श्रीस्वामिनारायणसंस्कृतमहाविद्यालयस्य संस्थापकैः परमपूज्यैः पुरुषोत्तमप्रकाशदासस्वामिभिः आशीर्वचोभिः समं नैर्ऋत्यदिशः महत्त्वं बोधितम्। सरदारपटेलविश्वविद्यालयस्य कुलपतिभिः प्रो. शिरीष कुलकर्णी महोदयैः स्वीये आध्यक्षीये भाषणे प्रो. अशोक नेने महोदयेन कृतस्य अनुसन्धानस्य प्रशंसा कृता। एतादृशम् अनुसन्धानं कर्तुं तैः युवानः प्रेरिताः। अस्य कार्यक्रमस्य सञ्चालनं श्रीसोमनाथसंस्कृतविश्वविद्यालयस्य प्राध्यापकेन डॉ. पङ्कज रावल महोदयेन कृतम्। समग्रायाः सङ्गोष्ठ्याः संयोजनं सङ्कलनं च संस्कृतभारत्याः कार्यकर्तृभिः कृतम्। स्थानीया व्यवस्था सरदारपटेलविश्वविद्यालयस्य आय. क्यू. ए. सी. इति संस्थायाः अधिकारिभिः कृता। अस्यै सङ्गोष्ठ्यै आर्थिकव्यवस्था समग्रापि श्रीसोमनाथसंस्कृतविश्वविद्यालयेन कृता। तिसृणामपि संस्थानां पक्षतः क्रमशः प्रो. निरञ्जन पटेल महोदयेन, डॉ. ललित पटेल महोदयेन, डॉ. दीपेश कतिरा महोदयेन च सफलं संयोजनं कृतम्।

सङ्गोष्ठ्याः उद्घाटनावसरे मन्त्रस्थाः महानुभावाः

नगररचनासङ्गोष्ठ्याम् उपस्थितः श्रोतृगणः